

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

PROJECT

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

www.ekedisy.gr

info@ekedisy.gr

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΝΤΑΡΤΖΗ

ΣΤΟΧΟΙ

**Στόχοι του εκπαιδευτικού σεναρίου
είναι οι μαθητές:**

- ✓ Να γνωρίσουν οι μαθητές τις Ηρωίδες της Επανάστασης του 1821.
- ✓ Να γνωρίσουν την Αγία Φιλοθέη, τη Μαριγώ Ζαραφοπούλα, τη Μαντώ Μαυρογένους, τη Δόμνα Βισβίζη.
- ✓ Να δουλέψουν δημιουργικά και να καλλιεργήσουν δεξιότητες παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου.
- ✓ Να αγαπήσουν την Ελλάδα και την ιστορία της.
- ✓ Να ψυχαγωγηθούν.

Ηρωίδες του 1821

Η αρχή και αφόρμηση του σεναρίου γίνεται με την ανάγνωση της παρακάτω ιστορίας όπου πρωταγωνιστούν τέσσερις σπουδαίες ηρωίδες της Επανάστασης του 1821. Στην ιστορία παρεμβάλλονται ενσωματωμένες δραστηριότητες, οπτικοακουστικό υλικό και πληροφορίες για την κάθε Ηρωίδα.

Μπορείτε να βρείτε και ολόκληρη την ιστορία εδώ: <https://ekedisi.gr/wp-content/uploads/2021/06/Ιστορία-Οι-Ηρωίδες-του-1821.pdf>

Σκοτάδι βασιλεύει στην Αθήνα. Βαθιά ησυχία. Κοιτάζει προς την Ακρόπολη και στο φως το φεγγαριού φαίνεται ο μιναρές. Δεν μπορεί ακόμα να τον συνηθίσει. Πώς βεβηλώθηκαν όλα τα μνημεία μας σκέφτεται η Φιλοθέη. Στο έργο του Ικτίνου και του Καλλικράτη, τα μνημεία που σεβάστηκαν και γλύτωσαν από τόσους κατακτητές τώρα να μένουν Τούρκοι και τα χαρέμια τους.

-Πήρα όμως κι εγώ τη μικρή μου εκδίκηση! Παρθενώνα ονόμασα το δικό μου ησυχαστήριο! Χαμογέλασε η Φιλοθέη και άνοιξε με το κλειδί της την μικρή πόρτα δίπλα στο εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα.

Ευτυχώς οι γονείς της, οι Μπενιζέλοι, ονομαστοί σε όλη την Αθήνα, της είχαν αφήσει μεγάλη περιουσία και αρχοντικό με κτήματα πολλά τριγύρω. Εκεί στην άκρη του μεγάλου κτήματος ήταν το δικό της δημιούργημα που φτιάχτηκε με όλο το απόθεμα της μεγάλης της καρδιάς. Για να προστατέψει τα δύστυχα κορίτσια και να τα μορφώσει. Γιατί πουθενά δεν μπορούσαν να μάθουν γράμματα εκείνη την εποχή στην Αθήνα οι γυναίκες. Και ανάμεσα στα μαθήματα τα άλλα το πιο σημαντικό από όλα ήταν ότι σιγά σιγά δυνάμωνε η Φιλοθέη όχι μόνο την πίστη τους αλλά και την αγάπη για την πατρίδα.

Περνάει η Φιλοθέη και επιθεωρεί όλα τα δωμάτια, και μετά τα εργαστήρια που είναι έτοιμα για τα πρωινά μαθήματα.

«Πρέπει να μάθουν και μια τέχνη, τα κορίτσια» είχε σκεφτεί η Φιλοθέη και όχι μόνο γράμματα. Και το έκανε. Αφού τέλειωσε τον μικρό δικό της έλεγχο, τα βήματά της την οδήγησαν στο εκκλησάκι. Είχε ανάγκη να προσευχηθεί και να πάρει δύναμη. Δύναμη για να προστατέψει όλους τους κατατρεγμένους που είχαν ανάγκη.

Σε λίγο ξημέρωνε. Μια ακόμα μέρα σκλαβιάς για την Αθήνα, για την Ελλάδα.

Συννέφιασε κι ο ουρανός. Θα βρέξει μάλλον, σκέφτηκε η Φιλοθέη και πριν προλάβει να τελειώσει τη σκέψη της άρχισαν οι σταγόνες να πέφτουν χοντρές στη στέγη...

Αγία Φιλοθέη

Δείτε το βίντεο: «Αγία Φιλοθέη»: <https://youtu.be/xV2HwIXmKt4>

ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ

ΑΓΙΑ ΦΙΛΟΘΕΗ

PROJECT

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

Αγία Φιλοθέη

Η Παρασκευή ή Ρηνούλα ή Ρεβούλα Μπενιζέλου γεννήθηκε στην τουρκοκρατούμενη Αθήνα το 1522. Η οικογένεια των Μπενιζέλων ήταν μια από τις πιο γνωστές και αρχοντικές οικογένειες της Αθήνας και από τη μητέρα της, τη Σηρίγη Παλαιολογίνα, είχε καταγωγή από την ιστορική βυζαντινή οικογένεια.

Πολύ μικρή, σε ηλικία 14 χρονών οι γονείς της αποφάσισαν να τη παντρέψουν με τον Ανδρέα Χειλά που ήταν πολύ μεγαλύτερός της. Η Ρηνούλα δεν ήθελε αυτόν τον γάμο καθόλου αλλά δεν μπορούσε και να παραβεί τη θέληση των γονιών της. Τρία χρόνια αργότερα ο άντρας της πέθανε και σε ηλικία 17 χρονών έμεινε χήρα. Οι γονείς της ήθελαν να την παντρέψουν ξανά καθώς πολλοί νέοι της εποχής εκδήλωναν το ενδιαφέρον τους καθώς η Ρηνούλα ήταν και πολύ όμορφη εκτός από πλούσια.

Αυτή τη φορά όμως δεν έκανε το θέλημά τους και τους δήλωσε ότι ήθελε να ζήσει ασκητική ζωή. Πράγματι η Ρηνούλα ασχολήθηκε με φιλανθρωπίες και μετά τον θάνατο των γονιών έγινε μοναχή με το όνομα Φιλοθέη.

Το έργο της ήταν πολύ σημαντικό και σε πολλά επίπεδα καθώς διέθεσε όλη της την περιουσία για το καλό της πατρίδας της και για να βοηθήσει όποιον μπορούσε. Πρώτο της έργο ήταν να κτίσει ένα μοναστήρι, πλάι στην εκκλησία του Αγίου Ανδρέα, εκεί που σήμερα είναι η Αρχιεπισκοπή Αθηνών, σε ένα δρομάκι που λέγεται Αγίας Φιλοθέης.

Με τα χρόνια το μοναστήρι έγινε σχολή κανονική, με εργαστήρια, σχολεία, βιοτεχνίες. Ένα πνευματικό κέντρο που συγκέντρωνε πολύ κόσμο. Πολλές κοπέλες ερχόταν για να μορφωθούν αλλά και για να μάθουν διάφορες τέχνες.

Δε σταμάτησε όμως εκεί! Η καρδιά της και ο πόθος της να βοηθήσει τους άλλους την έκανε να ιδρύσει σχολεία, εργαστήρια, νοσοκομεία, ορφανοτροφεία. Εξαγοράζει από τα σκλαβοπάζαρα γυναίκες και παιδιά. Βοηθάει όσους καταφεύγουν σε αυτήν χωρίς να νοιάζεται για το τι θρησκεία πιστεύουν.

Στο συγκρότημα που ιδρύει με το όνομα Παρθενώνας βρίσκουν καταφύγιο όλοι όσοι έχουν ανάγκη. Και σύντομα ανοίγει και άλλα τέτοια κέντρα στα Πατήσια, στο Χαλάνδρι, στην Καλογρέζα, στο Ψυχικό.

Ήταν τόσο μεγάλο το έργο της και τόση η αγάπη της για την πατρίδα της που έγινε γνωστό σε όλη την Ελλάδα. Αυτό ξεσήκωσε τους Τούρκους και ένα βράδυ που έκαναν ολονυχτία μαζί με τις άλλες μοναχές στο εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα τη συνέλαβαν και μετά από φριχτά βασανιστήρια την εγκατέλειψαν μισοπεθαμένη.

Οι μοναχές τη μετέφεραν στην Καλογρέζα αλλά δεν άντεξε και πέθανε στις 19 Φεβρουαρίου του 1589.

Όμως το έργο της στερέωσε τα θεμέλια της πίστης και έσπειρε τον σπόρο της λευτεριάς.

★ Μικρή ιστορία

Η μικρή Ρηνούλα, ήταν ένα χαριτωμένο κοριτσάκι. Οι γονείς της μόλις έφθασε στην κατάλληλη ηλικία που έπρεπε να πάει σχολείο, άρχισαν να σκέπτονται τι να κάνουν, πώς να τη μορφώσουν. Γιατί την εποχή εκείνη στη μικρή Αθήνα ούτε μορφωμένοι άνθρωποι υπήρχαν ούτε σχολεία. Δύσκολα χρόνια απ' άκρη σ' άκρη στην Ελλάδα. Χρόνια σκλαβιάς στους Τούρκους, χρόνια μαύρα και σκοτεινά.

Αποφάσισαν λοιπόν οι γονείς της να στείλουν τη Ρηνούλα σε μια δασκάλα για να της μάθει γράμματα. Κάθε πρωί η επιμελής μαθήτριά κρατώντας στο χέρι ένα καλάθι με το μεσημεριανό της φαγητό, ξεκινάει απ' το σπίτι της για να πάει στη «μαϊστρα». Έτσι την έλεγαν τότε τη δασκάλα. Μα πολύ συχνά συνέβαινε κάτι παράξενο. Η Ρηνούλα έφθανε στη μαϊστρα με το καλάθι αδειανό.

-Τι το έκανες, παιδί μου, το φαγητό σου, την ρωτούσε η δασκάλα της, όταν έφθανε το μεσημέρι κι η Ρηνούλα καθόταν νηστική. Μήπως σου το πήραν στον δρόμο;

-Όχι έλεγε δειλά δειλά η μικρή. Ξέρετε ήταν ένα φτωχό παιδάκι πεινασμένο καθώς ερχόμουν...και το λυπήθηκα.

Άλλοτε πάλι, το χειμώνα με το πολύ κρύο η Ρηνούλα γύριζε το βράδυ σπίτι χωρίς πανωφόρι.

-Τι έγινε το πανωφόρι Ρηνούλα μου; Τη ρωτούσε η μητέρα της με απορία.

-Ω μητέρα, είδα στον δρόμο ένα κορίτσι κουρελιασμένο που τουρτούριζε απ' το κρύο. Του έδωσα το πανωφόρι μου για να ζεσταθεί.

-Χρυσό μου κορίτσι, έκανες μια καλή πράξη σήμερα, της έλεγε η μητέρα της και τη φιλούσε!

(Ηρωίδες, Εκλεκτές Ιστορικές Διηγήσεις, (1959). Αθήνα: «Η Ζωή», από τις Συλλογές Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

? Ξέρεις ότι;

★ Το Ψυχικό πήρε το όνομά του από τότε που άνοιξε η Αγία Φιλοθέη πηγάδι για να ξεκουράζονται και να πίνουν νερό οι χωρικοί; Γιατί έκανε «ψυχικό».

★ Η περιοχή Φιλοθέη πήρε το όνομά της από την Αγία Φιλοθέη;

★ Στην Καλογρέζα, εκεί που η Αγία Φιλοθέη παρέδωσε την ψυχή της, υπάρχει ο ιερός ναός της Αγίας Φιλοθέης;

- ★ Στο μοναστήρι της έβρισκαν καταφύγιο και πολλές μουσουλμάνες οι οποίες βαφτίζονταν και γίνονταν χριστιανές;
 - ★ Το σκηνωμά της υπάρχει σε ασημένια λάρνακα στη Μητρόπολη των Αθηνών;
 - ★ Το σπίτι όπου μεγάλωσε είναι σήμερα Μουσείο και είναι το παλιότερο σπίτι της Αθήνας;
- 👉 Μπορείς να το επισκεφθείς εδώ <https://bit.ly/3phD8xh>

★ **Οπτικοακουστικό υλικό:**

- 🎵 Ακούστε το απολυτίκιο της Αγίας Φιλοθέης <https://youtu.be/JDyLzhTHLAA>
- 🎬 Παρακολουθήστε την ιστορία της Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας - Το πλουσιοκόριτσο που έγινε Μοναχή <https://youtu.be/m7Fln-lkvJ8>
- 🎬 Παρακολουθήστε ένα θεατρικό έργο από την ΣΤ' Δημοτικού των Εκπαιδευτηρίων Ελπίδα <https://youtu.be/aZOKZCRXZIU>
- 👉 Μάθετε την ιστορία για το εκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα όπου εμαρτύρησε η Αγία Φιλοθέη <https://youtu.be/S0hziHpsgdc>
- 🎬 Δείτε το απόσπασμα από την ταινία Φιλοθέη, η Αγία των Αθηνών / Philothei the Athenian-The revolution of a woman (Trailer) - AIFF 2019 <https://youtu.be/vbmjsHioexo>
- 🧩 Παίξτε ένα κουίζ <https://learningapps.org/watch?v=p6s7k4euj21>

★ **Φύλλα εργασίας:**

- 📄 Τι σκέφτεται η Αγία Φιλοθέη; <https://bit.ly/3cflvjs>
- 📄 Χρωμάτισε την Αγία Φιλοθέη <https://bit.ly/3cagb9Z>

...Η βροχή συνέχιζε αδιάκοπα. Η Μαριγώ σκούπισε τις σταγόνες που σαν δάκρυα κυλούσαν στα μάτια της. Κοίταξε φοβισμένη πίσω της. Ήταν ιδέα της αυτή η σκιά που την ακολουθούσε;

Οι δρόμοι της Κωνσταντινούπολης ήταν επικίνδυνοι ιδιαίτερα αυτές τις μέρες που στα αυτιά των Τούρκων είχαν φτάσει, ποιος ξέρει πώς, πληροφορίες για τη Φιλική Εταιρεία. Κάποιοι Έλληνες δυστυχώς, από φόβο, από φιλοδοξία, από πλεονεξία μάλλον πρόδωσαν σχέδια και ανθρώπους της Φιλικής Εταιρείας.

Ένας από αυτούς, ο Ασημάκης Θεοδώρου πρόδωσε και τα σχέδια της Φιλικής ότι ετοιμάζει την έναρξη της Επανάστασης και κατέδωσε πολλούς Φαναριώτες με αποτέλεσμα να χαθούν σημαντικοί άνδρες Έλληνες πατριώτες που θα βοηθούσαν τον αγώνα. Ο σουλτάνος Μαχμούτ λύσσαξε μόλις τα έμαθε και απέκλεισε την Κωνσταντινούπολη. Κανένας δεν μπορεί να φύγει.

Η Μαριγώ τρέχει να τους ειδοποιήσει μην επιχειρήσουν να το σκάσουν κρυμμένοι στα αμπάρια караβιών γιατί γίνονται έλεγχοι κι εκεί. Τραβάει τη μπέρτα της για να προστατευτεί από τη βροχή και το κρύο που τη διαπερνά μέχρι τα κόκκαλά της. Παγωμένος ο άνεμος από τη Σιβηρία. Είναι Φεβρουάριος, βαρύς χειμώνας ακόμα για την Κωνσταντινούπολη.

Τώρα ο Υψηλάντης συνεδριάζει για να αλλάξουν τα σχέδια για την Επανάσταση και να ξεκινήσει στη Μολδαβία και πιο νωρίς από ότι σχεδίαζαν.

-Ανάθεμα τον Ασημάκη, σκέφτεται. Όπου πηγαίνει πάντα προβλήματα προκαλεί στους Έλληνες για να τα έχει καλά με τους Τούρκους. Κακό χρόνο να'χει!

Που να ήξερε η Μαριγώ η Ζαραφοπούλα ότι στο τέλος ο Ασημάκης Θεοδώρου θα δολοφονηθεί από τους ίδιους τους Τούρκους!!!

Η Μαριγώ μπήκε στο σπίτι τινάζοντας τις σταγόνες βροχής

Μαριγώ Ζαραφοπούλα

Δείτε το βίντεο: «Μαριγώ Ζαραφοπούλα»: <https://youtu.be/DLWkjN4HV98>

ΜΑΡΙΓΩ ΖΑΡΑΦΟΠΟΥΛΑ

ΜΑΡΙΓΩ ΖΑΡΑΦΟΠΟΥΛΑ

PROJECT

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

 Μαριγώ Ζαραφοπούλα

Μια κατάσκοπος στα χρόνια της Τουρκοκρατίας; Ναι είναι αλήθεια γιατί η όμορφη Μαριγώ Ζαραφοπούλα ήταν η πρώτη κατάσκοπος και μάλιστα γυναίκα που χωρίς να φοβάται για τη ζωή της συγκέντρωνε και έδινε πληροφορίες στους Έλληνες.

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Η Μαριγώ είχε καταγωγή από τα Ταταύλα της Κωνσταντινούπολης. Από τον αδελφό της τον Χατζη-Βασίλη Σαράφη, ο οποίος ήταν Φιλικός, γνώρισε τις ιδέες της Φιλικής Εταιρείας και μυήθηκε και η ίδια.

Καθώς η οικογένειά της ήταν από τις πιο σημαντικές είχε την ευκαιρία να έρχεται σε επαφή και σημαντικούς Τούρκους και έτσι μπορούσε να μαζεύει πληροφορίες για σημαντικά γεγονότα και να τα στέλνει στα κατάλληλα άτομα.

Μια σημαντική αποστολή της ήταν, όταν δυστυχώς ο Ασημάκης Θεοδώρου, πρόδωσε τη Φιλική Εταιρεία στους Τούρκους και ανέλαβε η Μαριγώ, χρησιμοποιώντας τις γνωριμίες της με διάφορους αξιωματούχους, να μάθει λεπτομέρειες για το τι έγινε. Πράγματι την αποστολή αυτή την ολοκλήρωσε με απόλυτη επιτυχία.

Μια άλλη αποστολή ήταν να φυγαδεύσει τους γιους του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη που ήταν αιχμάλωτοι στην Κωνσταντινούπολη.

Η Μαριγώ ακόμα και όταν ξέσπασε η Επανάσταση και η κατάσταση ήταν πολύ επικίνδυνη παρέμεινε στην Κωνσταντινούπολη και διέσωσε πολλούς αιχμαλώτους αν και η ίδια κινδύνεψε να φυλακιστεί.

Τα πράγματα όμως δυσκόλευαν. Οι Τούρκοι γνώρισαν τη δράση της αλλά και τον ρόλο τους αδελφού της και σκότωσαν τον αδελφό της και έψαχναν και την ίδια για να την τιμωρήσουν. Ευτυχώς μπόρεσε τον Μάιο του 1821 και διέφυγε στην Ύδρα για να συνεχίσει από εκεί το έργο της κατασκοπείας και της βοήθειας προς την πατρίδα.

Έτσι στη διάρκεια της Επανάστασης η αποστολή της ήταν να μπαίνει κρυφά σε φρούρια που πολιορκούνταν και να συγκεντρώνει χρήσιμες πληροφορίες αλλά και να βοηθάει να απελευθερώνονται Έλληνες αιχμάλωτοι. Ήταν τόσο άξια και ικανή που ο Κολοκοτρώνης και ο Υψηλάντης την ανέθεταν αποστολές στην πολιορκία της Τριπολιτσάς και του Ναυπλίου.

Παντρεύτηκε τον στρατιωτικό Γεώργιο ή Θεόδωρο Στεφάνου ο οποίος όμως σκοτώθηκε στη μάχη. Απέκτησε δυο κορτίσαι από τον γάμο της.

Όπως και η Μπουμπουλίνα και η Μαντώ Μαυρογένους διέθεσε και η Μαριγώ την περιουσία της για να εξαγοράζει και να φροντίζει τραυματίες και αιχμαλώτους αλλά και να αγοράσει πολεμοφόδια και τρόφιμα για τους Έλληνες αγωνιστές.

Δυστυχώς μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας η πατρίδα δεν της έδωσε τις τιμές που έπρεπε. Έχασε τον αδελφό της, τον άντρα της, έχασε όλη την περιουσία της, κινδύνεψε πολλές φορές και η ίδια και άπορη πια σε μεγάλη ηλικία αναγκάστηκε να ζητιανεύει αυτό που της όφειλε το κράτος. Έστειλε αιτήματα με έγγραφα που αποδείκνυαν την προσφορά της στον αγώνα, έγγραφα που τα υπέγραφαν γνωστοί αγωνιστές.

Πέθανε εκείνη την ίδια χρονιά πικραμένη και ξεχασμένη από όλους, χωρίς να λάβει από την ελεύθερη πατρίδα της αυτά που της άξιζαν.

? Ξέρεις ότι;

- ★ Στο αίτημα που έστειλε στην Επιτροπή εκφράζει το παράπονό της «ότι άλλοι που προσέφεραν πολύ λιγότερα από εκείνη και τον σύζυγό της στον Αγώνα, πήραν σύνταξη και αυτή που «στερείται ακόμα και αυτού του επιουσίου» δεν έλαβε τίποτα»;
- ★ Υπάρχουν έγγραφα που αποδεικνύουν την προσφορά της και τα υπογράφουν σημαντικοί αγωνιστές όπως οι Γενναίος Κολοκοτρώνης, Χατζηχρήστος, Νικηταράς κ.ά.

🧩 Παίξτε ένα κουίζ <https://learningapps.org/watch?v=pxse07t3k21>

★ Φύλλα εργασίας:

📄 Τι σκέφτεται η Μαριγώ Ζαραφοπούλα; <https://bit.ly/3phgwNf>

📄 Γράψε τη δική σου ιστορία μυστηρίου <https://bit.ly/3w0m5SI>

...Η Μαντώ ένωσε μια σταγόνα να ακουμπάει στο μάγουλό της. Είχε πάρει να χαράζει και η Μαντώ ένωθε τους δυνατούς χτύπους της καρδιάς της. Αγωνία και ανυπομονησία μαζί γιατί σήμερα ο μικρός της στόλος θα ενωνόταν με τον στόλο του Τομπάζη.

Το μπρίκι της έσκιζε περήφανο τα κύματα του Αιγαίου. Μπρίκι γερό, δυνατό που με δικά της χρήματα και με δικό της αγώνα το είχε εξοπλίσει και το έριξε και αυτό και άλλα πέντε στον αγώνα ενάντια στους Τούρκους. Τι κι αν η μάνα της της κάκιωνε και τη μάλωνε συνέχεια.

-Την προίκα σου, κορίτσι μου, σπαταλάς, και την οικογενειακή μας περιουσία. Αν ζούσε ο πατέρας σου ο Μαυρογένης...

Που να ήξερε, σκέφτεται η Μαντώ, ότι πούλησα και όλα τα κοσμήματα. Αποδιώχνει γρήγορα τη σκέψη αυτή.

-Όλα για τον αγώνα! Τι αξίζουν όταν η πατρίδα είναι σκλαβωμένη;

Η Μαντώ νιώθει τη βροχή και τον αέρα αλλά δεν τη νοιάζει. Το μόνο που σκέφτεται είναι να φτάσουν μια ώρα γρηγορότερα στον προορισμό τους. Κοιτάζει πίσω της και τα άλλα καράβια της και φουσκώνει από υπερηφάνεια. Αυτή, γυναίκα πράμα και τι κατόρθωσε. Θα χαιρόταν και ο πατέρας της ο ξακουστός Νικόλας Μαυρογένης και ο ο θείος της ο παπα Μαύρος. Φιλικοί και οι δυο που της χάραξαν βαθιά στην ψυχή της την αγάπη για την πατρίδα. Θα χαιρόταν και λέει η μητέρα ότι θέλει, σκέφτεται η πανέμορφη Μαντώ.

-Σήμερα, σήμερα είναι η μεγάλη μέρα. Μαζί με τον στόλο του Τομπάζη και από εκεί όπου ο Θεός και η πατρίδα μας οδηγήσει....

Μαντώ Μαυρογένους

Δείτε το βίντεο: «Μαντώ Μαυρογένους»: <https://youtu.be/yLDUGIviwRg>

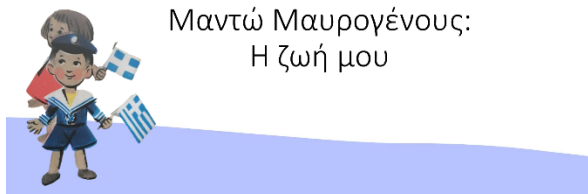
ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

Δείτε το βίντεο: «Μαντώ Μαυρογένους: Η ζωή μου»: <https://youtu.be/oGYjnHquYuo>

Μαντώ Μαυρογένους: Η ζωή μου

ΜΑΝΤΩ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ

PROJECT

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

★ Μικρή ιστορία

Ήταν μια ανοιξιάτικη ημέρα του 1821. Η Μαντώ στο χαγιάτι διάβαζε. Ένα βιβλίο, που λίγες μέρες πριν, της είχε φέρει ο θεός της. Το βιβλίο αυτό έγραφε για τους αγώνες των Σουλιωτών κατά του Αλή Πασά. Και τις σελίδες που ιστοράγανε τα κατορθώματα για τις Σουλιώτισσες τις είχε μάθει απ' έξω. Στο μυαλό της, αυτές τις μέρες, όλο και στριφογυρίζαν τα ονόματα της Μόσχως Τζαβέλαινας, της Χάιδως Σέχου, της Δέσπωσ Μπότση. Δεν έχανε την ευκαιρία να μιλάει γι' αυτές και όλο γυρόφερνε την κουβέντα της για τις ηρωικές γυναίκες του Σουλίου.

Άξαφνα ανοίγει η αυλόπορτα και παρουσιάζεται ο θεός της. Διαβάζοντας, δεν τον είχε δει να ανηφορίζει το σοκάκι, Ανέβηκε τη σκάλα και στάθηκε στο χαγιάτι,

Η Μαντώ κατάλαβε πως κάτι συμβαίνει. Η όψη του θείου της το μαρτυρούσε. Δεν ήταν σοβαρός κι αυστηρός, όπως άλλοτε. Στη μορφή του φανερωνόταν κάποια συγκίνηση χαράς. Την κοίταξε στα μάτια, κι ανοίγοντας τα χέρια, για να την αγκαλιάσει, με τρεμάμενη φωνή ψιθύρισε:

-Έλα, κόρη μου, αυτό που γενιές και γενιές προσμένουν τέσσερες αιώνες, ο Παντοδύναμος ευδόκησε να αληθέψει. Το Γένος μας ανασταίνεται.

Η ανηψιά του κατάλαβε, τη σημασία που είχαν τα λόγια του. Έπεσε στην αγκαλιά του και ξέσπασε σ' αναφιλητά. Κι ο παπα Μαύρος ξακολούθησε:

-Ένα καϊκι πριν από λίγο, άραξε στο νησί μας, και μας έφερε το χαρμόσυνο άγγελμα Ο Μοριάς, η Ρούμελη απ' άκρη σ' άκρη καίγεται, απ' το επαναστατικό ντουφέκι, Ο Σταυρός παντού νικά...

(Λάμπας, Τ. Γυναίκες στο εικοσιένα, Αθήνα: Μ. Πεχλιβανίδης, από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης)

? Ξέρεις ότι;

- ★ Πούλησε όλα τα κοσμήματά της μετά την έξοδο του Μεσολογγίου για να βοηθήσει 2000 Μεσολογγίτες που σώθηκαν;
- ★ Ήταν η μοναδική γυναίκα που τιμήθηκε με τον βαθμό του αντιστρατήγου από τον Καποδίστρια;
- ★ Την έλεγαν και «ηρωίδα» της Μυκόνου;
- ★ «Η πατρίδα μου να ελευθερωθεί και δεν με ενδιαφέρει τι θα γίνω εγώ» είναι τα λόγια της Μαντώ Μαυρογένους;

★ Οπτικοακουστικό υλικό:

- Δείτε την τηλεοπτική σειρά της ΕΡΤ <https://youtu.be/b2q32thdmQc>
- Δείτε την ιστορία της Μαντώ Μαυρογένους από τον Ιστορικό περιηγητή <https://youtu.be/wZNeZfzRgGQ>
- Ακούστε την ιστορική απάντηση της Ηρωίδας όταν τη ρώτησαν , τι προσέφερε στον αγώνα υπέρ της ελευθερίας της Ελλάδος από τον τουρκικό ζυγό <https://youtu.be/ph1rrnxeDrk>
- Επιστολή προς τις Γαλλίδες γυναίκες <http://www.ekebi.gr/magazines/ShowImage.asp?file=107049&code=6287>
- Ακούστε το τραγούδι Παιδική Χορωδία Σπύρου Λάμπρου - Μπουμπουλίνα - Μαντώ Μαυρογένους <https://youtu.be/C8vdDRQ-J3Q>
Το ίδιο τραγούδι με την παρτιτούρα https://youtu.be/iRY_UakJfuc
- Ακούστε μια συνέντευξη με τη συγγραφέας Ελένη Κεκροπούλου. <https://www.tvopen.gr/watch/59082/mantomayrogenoyshflogerhepanastatriatoy1821>
- Παίξτε ένα κουίζ <https://learningapps.org/watch?v=p8f33o1ek21>

★ Φύλλα εργασίας:

- Τι σκέφτεται η Μαντώ Μαυρογένους; <https://bit.ly/3fMU0c7>
- Χρωμάτισε τη Μαντώ Μαυρογένους <https://bit.ly/3wXxXVI>

...Η Δόμνα σκούπισε τα δάκρυστά της...Ήταν ανακατεμένα με τη βροχή που έπεφτε μέρες τώρα στον νησί.

-Τι νησί των ανέμων, νησί της βροχής πρέπει να την ονομάσουν πια τη Μύκονο, σιγοψιθύρισε.

Βλέπει και ξαναβλέπει τη φωτογραφία του γιου της, του Θεμιστοκλή, τη φιλάει και τη ξαναφιλάει και δεν χορταίνει.

-Παλικάρι μου! Γιόκα μου! Ομορφιά μου! Πώς μπόρεσα και σε έδωξα στα ξένα.

Ο Θεμιστοκλής Βισβίτζης μέσε από την ασπρόμαυρη φωτογραφία με το γλυκό, ελαφρά μελαγχολικό βλέμμα, ο γιος της καπετάνισσας της Δόμνας ακόμα και στο χαρτί είναι τόσο όμορφος.

Πώς να μην ξετρελαθούν στο Παρίσι. Όλο το Γαλλικό Φιλελληνικό Κομιτάτο μιλάει για θαυμασμό για το ωραίο Ελληνόπουλο που τους έκλεψε την καρδιά. Και αυτή η προσωπογραφία του πουλιέται κατά χιλιάδες με τα έσοδα να πηγαίνουν για τον αγώνα. Η οικογένεια Βισβίτζη ακόμα και τούτη την ώρα δεν σταματά να προσφέρει, σκέφτεται η Δόμνα. Πρώτα χάθηκε ο άντρας της θυσία στον αγώνα, μετά όλη η περιουσία ξοδεύτηκε σε καράβια, μπαρούτι και πολεμοφόδια και τώρα ο Θεμιστοκλής.

Αυτός που παρακάλεσα τον Ρος, τον Γάλλο αρχιστράτηγο, να μου τον πάρει για να έχει μια καλύτερη τύχη από τα άλλα αδέρφια του. Δεν μπορούσα να τα θρέψω. Φθάνει που έχασα το στερνοπούλι μου στο Ναύπλιο. Δεν αντέχω να χάσω άλλο. Και η πολιτεία κουφή στις παρακλήσεις μου για μια βοήθεια. Ας είναι καλά ο Ρος και οι Γάλλοι φιλέλληνες. Δέκα παιδιά, παιδιά αγωνιστών, πήραν και τα έστειλαν στη Γαλλία να σπουδάσουν και να μορφωθούν.

Και πόση συγκίνηση ακόμα νιώθει η Δόμνα όταν από κάτω από τη φωτογραφία του γιου της διαβάζει τα λόγια που του είπε όταν εκείνη την ημέρα στο λιμάνι της Μυκόνου τον αποχαιρετούσε με καρδιά που σπάραζε.

«παιδί μου, ίσως είμαι νεκρή όταν γυρίσεις πίσω, θα είσαι ήδη μεγάλος, να σκέφτεσαι όμως ότι έχεις να εκδικηθείς για τον πατέρα σου.... αντί...».

Αυτά σκέφτεται η Δόμνα και τα δάκρυα πέφτουν βροχή στον φάκελο, στο γράμμα στη φωτογραφία. Αχ πόσο της λείπει και σκέφτεται να θα τον προλάβει να τον ξαναδεί πριν κλείσει τα μάτια της και έτσι την παίρνει ο ύπνος...

-Ξύπνα, ξύπνα Κωνσταντίνα. Είναι ώρα για το σχολείο, σαν σε όνειρο ακούει τη φωνή της μαμάς.

...Κάθισε στο κρεβάτι της και η μορφή της Δόμνας και του Θεμιστοκλή ξεθώριασε. - Όνειρο ήταν, σκέφτηκε.

Μετά θυμήθηκε ότι το βράδυ πριν κοιμηθεί σκεφτόταν την εργασία που είχε να γράψει μαζί με δυο άλλες συμμαθήτριάς της. Ήταν για τις ηρωίδες του 1821 και όλο το απόγευμα το είχε περάσει ψάχνοντας στη βιβλιοθήκη του σπιτιού και στο διαδίκτυο να βρει πληροφορίες, Χμ, γέλασε πονηρά κοιτάζοντας το πρόσωπό της στον καθρέφτη του μπάνιου. Τώρα θα σκίσουμε. Έχω πληροφορίες απόπρώτο χέρι.

Η Κωνσταντίνα ξεκίνησε ανυπόμονη για το σχολείο να συναντήσει τη Μαρία και τη Δανάη! Όνειρο αλλά πόσο αληθινό, αναλογίστηκε καθώς μια στάλα βροχής έπεσε στο μάγουλό της και μετά άλλη και άλλη! Περίεργο και ο ουρανός είναι καθαρός, Ούτε ένα σύννεφο δεν βλέπω...

Δόμνα Βισβίζη

Δείτε το βίντεο: «Δόμνα Βισβίζη»: <https://youtu.be/ILp6idC0iWI>

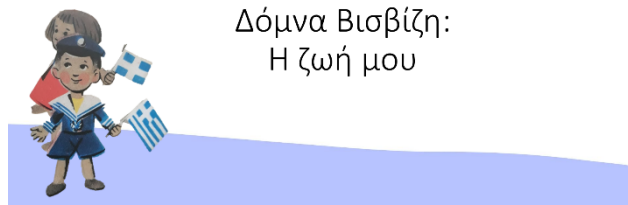
ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ

Δείτε το βίντεο: «Δόμνα Βισβίζη: Η ζωή μου»: <https://youtu.be/GtMGLTGaEiQ>

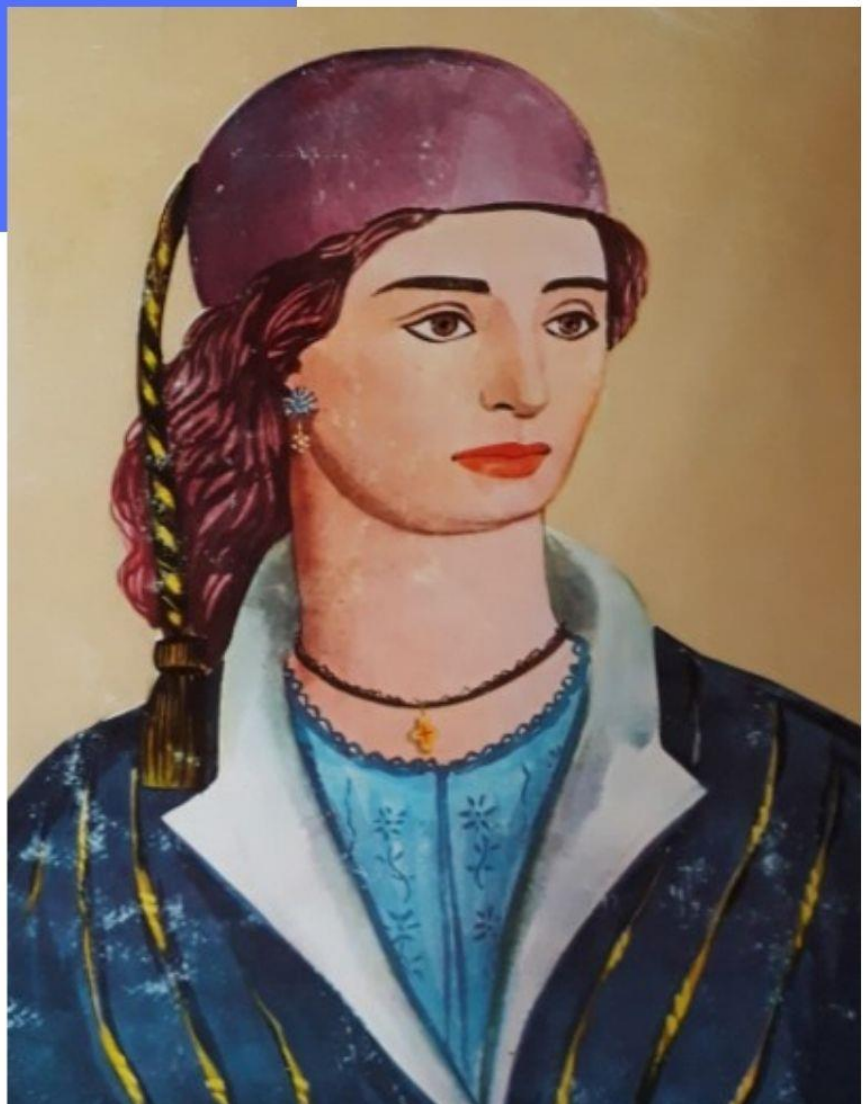
Δόμνα Βισβίζη: Η ζωή μου

ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ

PROJECT

ΗΡΩΙΔΕΣ ΤΟΥ 1821

Δόμνα Βισβίζη

Η Δόμνα Βισβίζη γεννήθηκε στον Αίνο της Ανατολικής Θράκης το 1783. Ο άντρας της ήταν ο Καπετάν Χατζή Αντώνης Βισβίζης, πατριώτης και μνημένος στη Φιλική Εταιρεία. Μαζί του απέκτησε πέντε παιδιά, το τελευταίο μάλιστα γεννήθηκε μετά τη δολοφονία του καπετάν Αντώνη.

Όταν ξεκίνησε η επανάσταση ο Βισβίζης, ρίχνει στον αγώνα το μπρίκι του την «Καλομοίρα». Η Δόμνα δε δίστασε στιγμή και τον ακολουθεί μαζί με τα παιδιά της παίρνοντας μέρος σε όλους τους αγώνες όπως στη ναυμαχία της Λέσβου, της Σάμου και του Ευρίπου.

Δυστυχώς στην ναυμαχία του Ευρίπου ο Βισβίζης σκοτώνεται και τότε η Δόμνα, αν και της έλεγαν να το σκεφτεί, αναλαμβάνει αμέσως τη θέση του.

Κουβαλάει με το πλοίο πυρομαχικά και τρόφιμα στους Έλληνες, κανονιοβολεί τουρκικές θέσεις και ακόμα και, όταν τραυματίζεται σοβαρά ο γιος της Θεμιστοκλής, δεν διστάζει και συνεχίζει τον αγώνα.

Με την Καλομοίρα βοηθάει τον αγώνα και εκεί που η πατρίδα έχει την ανάγκη της τρέχει χωρίς δεύτερη σκέψη. Πάνω στο πλοίο της συνεδριάζουν οι Έλληνες και όταν αυτό πια δεν μπορεί να προσφέρει άλλο τότε το παραχωρεί να γίνει πυρπολικό και να προσφέρει μια τελευταία φορά στην πατρίδα. Με ένδοξο τρόπο η Καλομοίρα τελειώνει τη δράση της. Με την Καλομοίρα ως πυρπολικό βυθίστηκε η τούρκικη φρεγάτα - στον Τσεσμέ με τον φημισμένο πυρπολητή Πιπίνο.

Η Δόμνα πηγαίνει στο Ναύπλιο σε ένα φτωχικό σπίτι χωρίς παράθυρα και μετά επειδή και αυτό δεν μπορεί να συντηρήσει πηγαίνει στην Ερμούπολη και εκεί ζει πάμπτωχη.

Πεθαίνει στον Πειραιά μόνη και πικραμένη και ξεχασμένη από όλους.

Μόλις το 2005 το ελληνικό κράτος τοποθέτησε την προτομή της Δόμνας Βισβίζη στο Πάνθεο των Ηρώων στο Πεδίο του Άρεως

★ Μικρή ιστορία

«Από τόπο, λοιπόν, στάθηκα τυχερή, γιατί γεννήθηκα στην Αίνο. Στην πόλη μας, δεν είν' ομορφιά να τη λαχταρήσει η ψυχή σου και να μην την έχει. Στη δυτική μπάντα αργοκυλά το ποτάμι μας, ο Έβρος. Στις πλάτες μας, κάμποι και λόφοι χαμηλοί. Κι αντικρύ μας, από λεβάντε μέχρι πουνέντε, η απέραντη θάλασσα. Έτσι, στον τόπο που μου `λαχε να γεννηθώ γνώρισα τη ζωή και του ποταμού και της θάλασσας. Και της στεριάς. Γιατί η Αίνος είναι μια ευλογημένη πόλη!

Η αγάπη μου για τη θάλασσα ήταν δυνατή από την ώρα που ένιωσα τον κόσμο. Κάτι με τραβούσε πάντα, σαν κάποιος δάχτυλο που σου γνέφει κι εσύ κοντοζυγώνεις ολοένα δίχως να ρωτάς τον νου. Τούτο το κάλεσμα ποτέ δεν το ένιωσα για τη γη μας. «Ούτε αγόρι να `ταν γεννημένη!» λέγαν οι δικοί μου, λες και για ν'αγαπήσεις τη θάλασσα έπρεπε να είσαι σερνικό. Αν το `λεγαν γι' άλλους λόγους, ναι, εκεί μπορεί να `χαν δίκιο. Για τις σκανταλιές μου και για την αγριάδα που `χα για κορίτσι. Ησυχία δεν έβρισκα.

« Καρφιά έχει η καρέκλα σου;» μου `λεγε η μάνα μου κι αναστέναζε συνάμα, γιατί δυσκολευόταν να με κάνει καλά. Ο μόνος που φοβόμουν κάπως ήταν ο πατέρας. Πλην όμως η μάνα δεν του `δινε ραπόρτο κι εγώ το εκμεταλλευόμουν αυτό.

Κι από σπιτικό τυχερή στάθηκα. Ήταν ένα ευτυχισμένο σπιτικό το δικό μας, γιατί υπήρχε αγάπη.

Σε κάθε σπιτικό δυο φροντίδες ήταν, η μια να παντρέψουν τα κορίτσια τους κι η άλλη η πατρίδα. Η πρώτη όλο και βολευόταν, μα η δεύτερη έμοιαζε αποκοιμισμένη για χρόνους πολλούς.

Η Αίνος, λοιπόν, και συχωράτε με που οληώρα μιλώ για τον τόπο μου, μα έτσι γίνεται σαν αγαπός κάτι πολύ, και την Αίνο την αγαπώ. Και τη στερήθηκα, όσο λέω πως τώρα, να, ήρθεν η ώρα να γυρίσω πίσω, τόσο μου βγαίνουν εμπόδια. Κι είναι και τούτη η πίκρα πως ο τόπος μου μένει πάνω εκεί αλύτρωτος ακόμα». (Άννα Γκέρτσου-Σαρρή (1996) Μ' ενάντιους ανέμους Εκδόσεις: Κέδρος. (μυθιστορηματική βιογραφία για την καπετάνισσα Δόμνα Βισβίζη).

★ Μικρή ιστορία

Χριστούγεννα του 1820 ήταν, στο λιμάνι του Αίνου άραζε ένα περίτρανο καράβι. Σε κείνα τα νερά δεν ματάχε φανεί τέτοιο πλεούμενο. Γι' αυτό κι οι Αινίτες, άντρες και γυναικόπαιδα, τρέξαν κατά το λιμάνι να το καμαρώσουν. Και σαν μαθεύτηκε ποιανού ήταν, μυριόστομη μια φωνή ακούστηκε απ' τη στεριά:

-Καλορίζικο, καπετάν Αντώνη! Καλοταξίδευτο, κυρά Δόμαν.

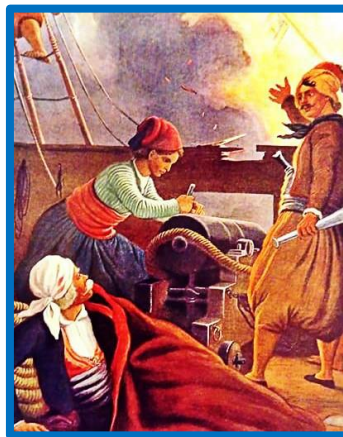
Μια κούφια κανονιά ακούστηκε απ' το καράβι που έκανε τα βουνά να αντιλαλήσουν. Ήταν ο χαιρετισμός που έστελνε ο Θρακιώτης караβοκύρης στο καλοδέξιμο που του κάνανε οι πατριώτες του....

Στην πλώρη του ολόμπροστα, μια ομορφοσκάλιστη ξύλινη γοργόνα. Κι από κάτω με κεφαλαία γράμματα «ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ». Το όνομα του καινούριου караβιού του καπετάν Βισβίζη.

(Λάππας, Τ. Γυναίκες στο Εικοσιένα: Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

? Ξέρεις ότι;

- ★ Το πλοίο Καλομοίρα ήταν από τα καλύτερα πλοία του καιρού του και είχε 14 κανόνια και πλήρωμα 140 ναύτες;
- ★ Ότι το πλοίο που βύθισε η Καλομοίρα ήταν η φρεγάτα ΧΑΣΝΕ ΓΚΕΜΣΙ του τουρκικού στόλου, στην οποία ήταν το θησαυροφυλάκιο του;
- ★ Ότι ο γιος της Θεμιστοκλής πήγε στο Παρίσι με τη βοήθεια Γαλλικών Φιλελληνικών Επιτροπών και αργότερα γύρισε στην Ελλάδα;

♪ Δημοτικό τραγούδι

*Πουλάκι πόθεν έρχεσαι, πουλάκι για αποκρίσου,
Μην είδες και μην άκουσες για την κυρά Δομνίτσα,
Την όμορφη, τη δυνατή, την Αρχικαπετάνα.*

*Πούχει καράβι ατίμητο και πρώτο μες` τα πρώτα,
Καράβι γοργοτάξιδο,
καράβι τιμημένο,*

Καράβι που πολέμησε στις Ίμπρος το μπουγάζι.

*Και το πουλάκι στάθηκε και το πουλάκι λέει:
Την είδα, την απάντησα σιμά στο Αγιονόρος,
Τρεις μέρες επολέμαγε με δυο χιλιάδες Τούρκος.*

*Καράβια εδώ, καράβια εκεί, καράβια παρά πέρα
Και τούτη σαν τον αετό ώρμαγε και χτυπούσε*

Δεξιά, ζερβά και ανάστροφα κι όπου βολούσσε ακόμα.

Κι άκουγες θόγγους δυνατούς και στεναγμούς μεγάλους

*Κι άκουγες κλάματα πικρά, κατάρες στην κατάρα
Κι οι θάλασσες κοκκίνησαν σαν φέσια των αγάδων.*

★ **Οπτικοακουστικό υλικό:**

- 🎵 Ακούστε το τραγούδι της κυρα Δόμνας <https://youtu.be/NZrOfOHxn3Y>
- 🎵 Ακούστε το τραγούδι από το Ντοκιμαντέρ "Δόμνα Βισβίζη". Μουσική Γιώργος Τζούκας, τραγούδι Κία Τζούκα, φωνητικά Λάκης Χανιώτης. Παραγωγή Λάκης Κομνηνός (Media Team 2004). <https://youtu.be/j9ges0plOc8>
- 🎬 Δείτε την ταινία μικρού μήκους από το 4ο Γυμνάσιο Κορίνθου <https://youtu.be/WDsJBuBVdw>
- 🎬 Δείτε το βίντεο-αφιέρωμα (ψηφιακή αφήγηση) «Δόμνα Βισβίζη, Η κυρά των θαλασσών» από το 4ο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης <https://youtu.be/7edDvO7xs78>
- 🎬 Δείτε το βίντεο από το Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης όπου παρουσιάζει την ταινία μικρού μήκους για μία σημαντική γυναικεία φυσιολογία του 1821, τη Δόμνα Βισβίζη, <https://youtu.be/wXQTWs4iZq8>
- 🎬 Δείτε το βίντεο από το Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο Φλώρινας <https://youtu.be/VnSeofEeSMw>
- 🎬 Δείτε το βίντεο «ΔΟΜΝΑ ΒΙΣΒΙΖΗ 1783-1850», Παραγωγή: ΕΤ3, 2010 "Λησμονημένες Μορφές - Δόμνα Βισβίζη, η κυρά των θαλασσών" <https://youtu.be/P9OEexjF5ko>
- 🎬 Δείτε το βίντεο: Η ζωή της σε αφήγηση Αφήγηση - Λάκης Κομνηνός, Post Production - Media Team, Σκηνοθεσία - Βαγγέλης Κατσιγιάννης <https://vimeo.com/68835117>
- 🎬 Δείτε τη θεατρική παράσταση που παρουσίασε το Κέντρο Νεότητας Κοιμήσεως της Θεοτόκου Συνοικισμού Κορίνθου στις 22, 23, 24 και 25 Μαρτίου 2014 στην αίθουσα εκδηλώσεων έναντι του Ιερού Ναού.
Μέρος Α: <https://youtu.be/WH9XXP1Oqhl>
Μέρος Β: <https://youtu.be/3qA4AsiBK-o>
- 🎬 Δείτε το ντοκιμαντέρ, Λησμονημένες Μορφές - Δόμνα Βισβίζη pt I
Σενάριο/ παρουσίαση: Σοφία Σωτηρίου <https://youtu.be/2tg-Qbv2w-Y>
- 🧩 Παίξτε ένα κουίζ <https://learningapps.org/watch?v=poj81uwkn21>

★ **Φύλλα εργασίας:**

- 📄 Τι σκέφτεται η Δόμνα Βισβίζη; <https://bit.ly/3wTCsAM>
- 📄 Εικονόλεξο <https://bit.ly/3cgfRGP>

★ Φύλλα εργασίας:

- Αντιστοίχιση <https://bit.ly/3wULo8R>
- Κρυπτόλεξο <https://bit.ly/3fQ0ieR>
- Οι ηρωίδες της Επανάστασης συνομιλούν <https://bit.ly/3z0Bx3o>
- Συμπληρώνω τα γράμματα και βρίσκω τα ονόματα <https://bit.ly/3uP3Sg5>

Βιβλιογραφία

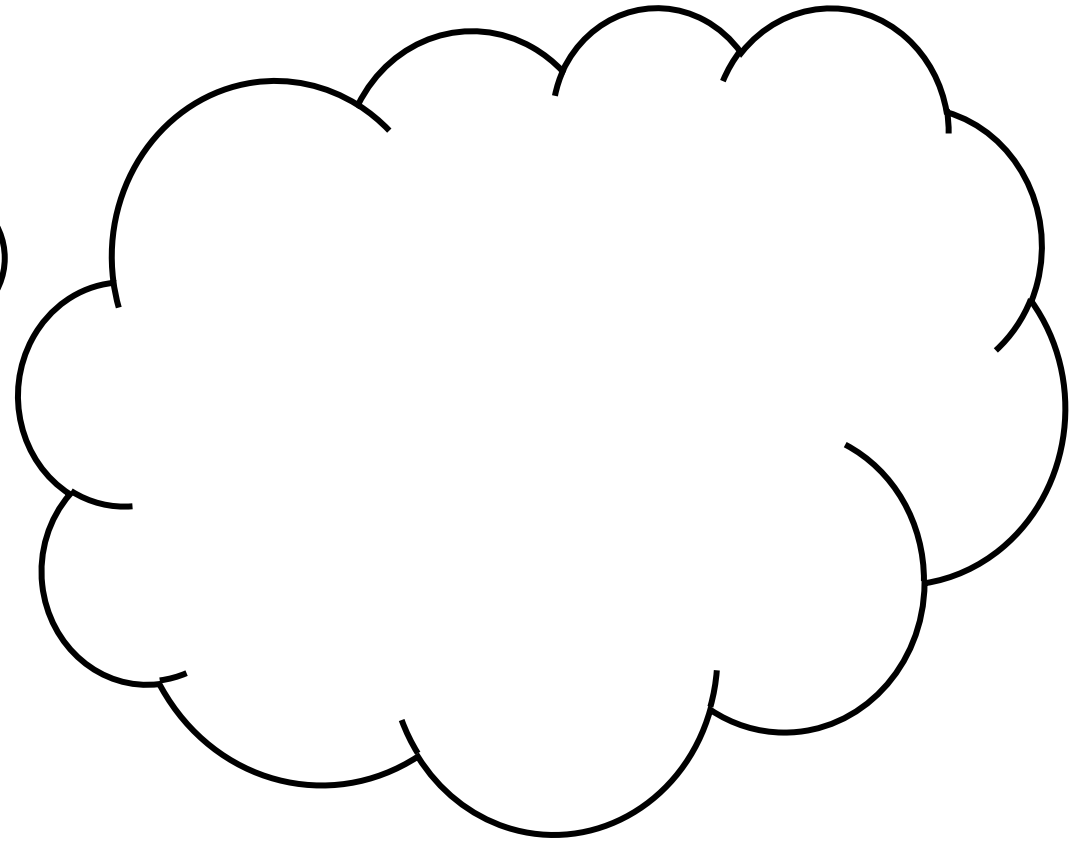
- Αλιμπέρτη, Σ., (1933). Αι Ηρωίδες τη Ελληνικής Επανάστασεως., Αθήνα: Ταρουσοπούλου, Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης.
- Βακαλόπουλος, Κ. Π. (1990). Ιστορία Του Βορείου Ελληνισμού. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδελφών Κυριακίδη.
- Γκέρτσου-Σαρρή. Α. (1996). Μ' ενάντιους ανέμους, Αθήνα: Κέδρος.
- Ηρωίδες, Εκλεκτές Ιστορικές Διηγήσεις, (1959). Αθήνα: «Η Ζωή», από τις Συλλογές Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης
- Κούκος Μ. (1998). Ο Ελληνισμός της Θράκης στον αγώνα του 1821. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ερωδιός.
- Λάππας, Τ. Γυναίκες στο Εικοσιένα: Από τις Συλλογές του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης
- Μαρκάκη, Β. & Ζαμπακίδης, Ζ. (2020). Τα πρόσωπα της επανάστασης του 1821. Αθήνα: Ψυχογιός.
- "Λησμονημένες Μορφές - Δόμνα Βισβίζη, η κυρά των θαλασσών", ντοκυμαντέρ της Σοφίας Σωτηρίου, παραγωγής ET3 2010
- "Δόμνα Βισβίζη", ντοκυμαντέρ της Media Team , παραγωγής Περιφέρειας Α.Μ.Θ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

✍ Τι λες να σκέφτεται η Αγία Φιλοθέη; Γράψε ή ζωγράφισε με τον δικό σου τρόπο!

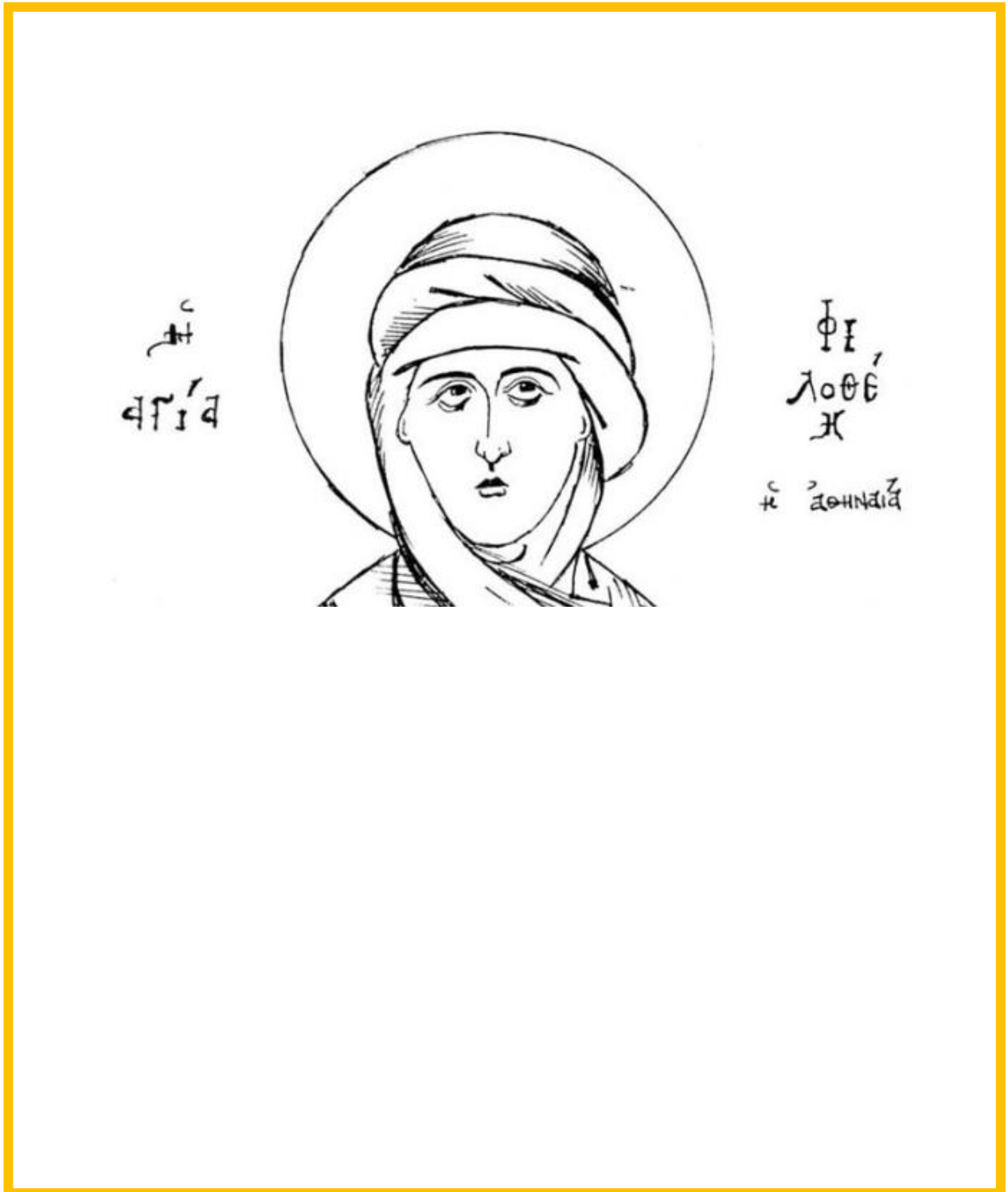

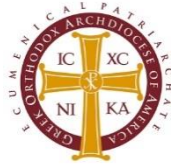

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

 Χρωμάτισε την Αγία Φιλοθέη! Προσπάθησε να συνεχίσεις όλη την εικόνα.

Πριν τη χρωματίσεις παρατήρησε τα χρώματα που έχουν συνήθως οι αγιογραφίες και προσπάθησε να φτιάξεις τις αντίστοιχες αποχρώσεις.

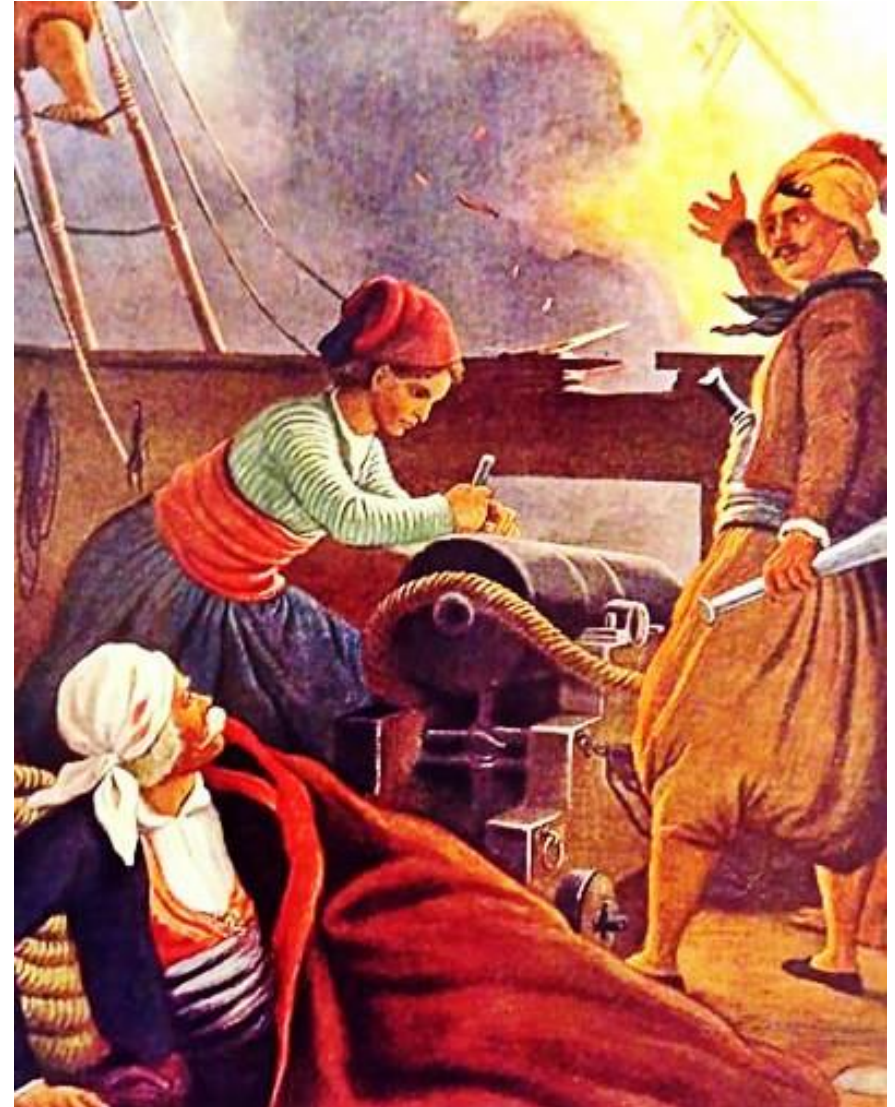

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Εικονόλεξο: Μπορείς να αντικαταστήσεις τα σύμβολα με λέξεις ώστε να συμπληρώσεις όλους τους στίχους του ποιήματος για τη Δόμνα Βισβίζη;

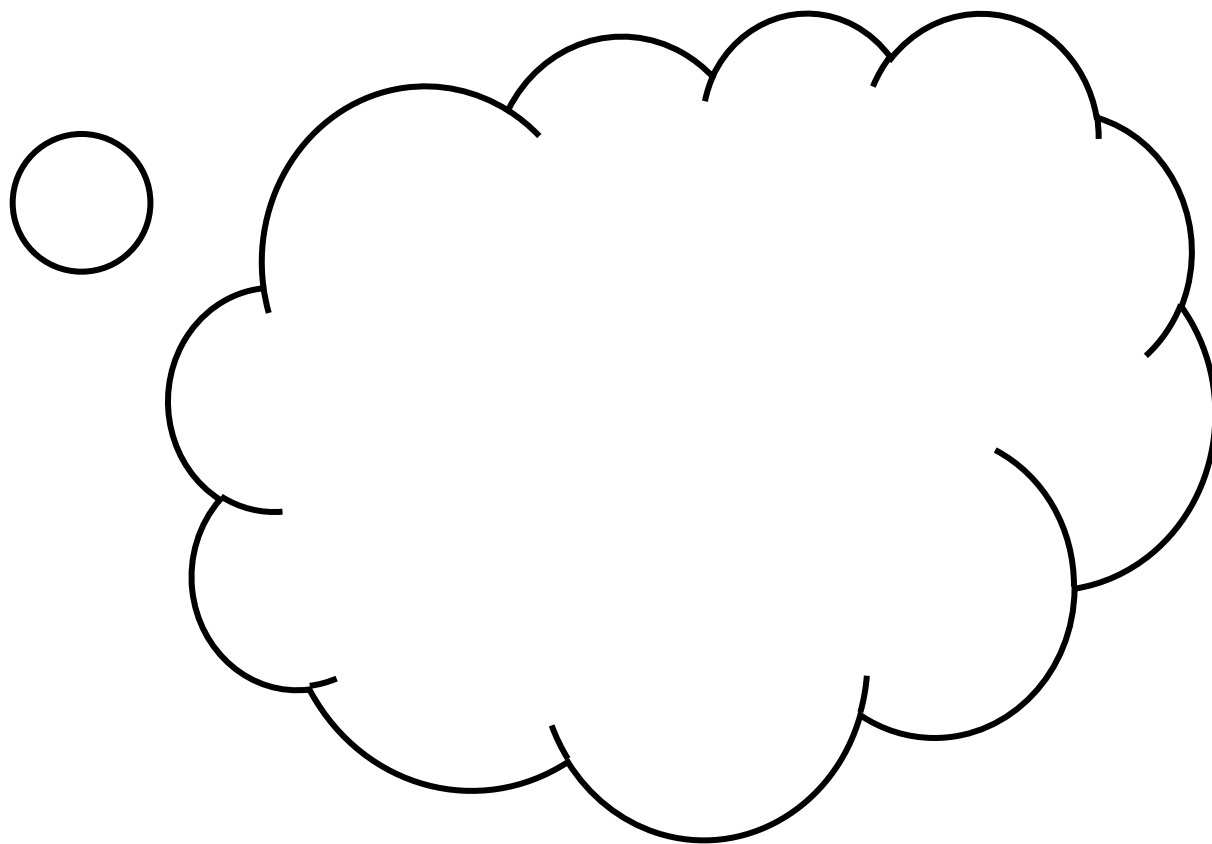
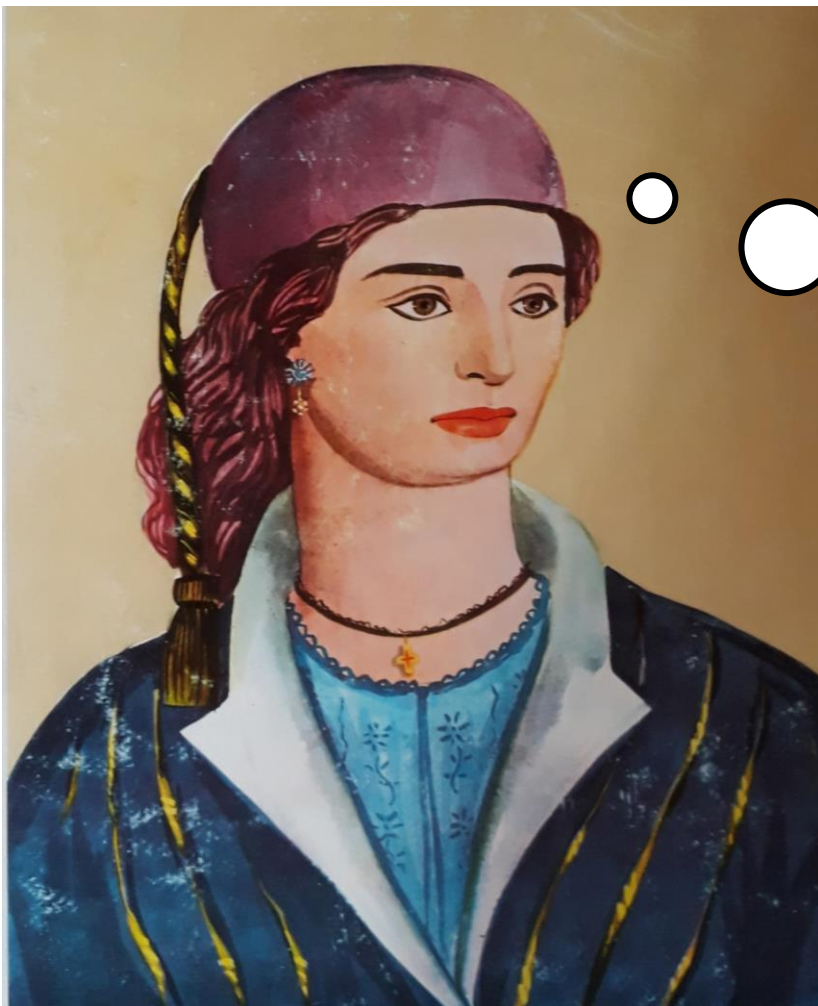
 πόθεν έρχεσαι, γι' αποκρίσου.
Μην και μην για την κυρά-Δομνίτσα
την όμορφη, τη δυνατή, την αρχικαπετάνα
που χει ατίμητο το πρώτο μες στα πρώτα
καράβια που πολέμησε στις Ίμβρος το μπουγάζι;
Και το στάθηκε και το πουλάκι λέει :
την είδα την απάντησα σιμά στο Αγιονόρος.
3 μέρες επολέμαγε με δυο χιλιάδες Τούρκους
καράβια 'δω, καράβια 'κει, καράβια παραπέρα
και τούτη σαν τον όρμαγε και χτυπούσε
δεξιά, ζερβά κι ανάστροφα κι ακόμα όπου βολούσε.
Κι άκουγες βόγγους δυνατούς και στεναγμούς μεγάλους
κι άκουγες πικρά και κλάματα απαίσια
κι η εκοκκίνιζε σαν των Τουρκών τα φέσια».

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

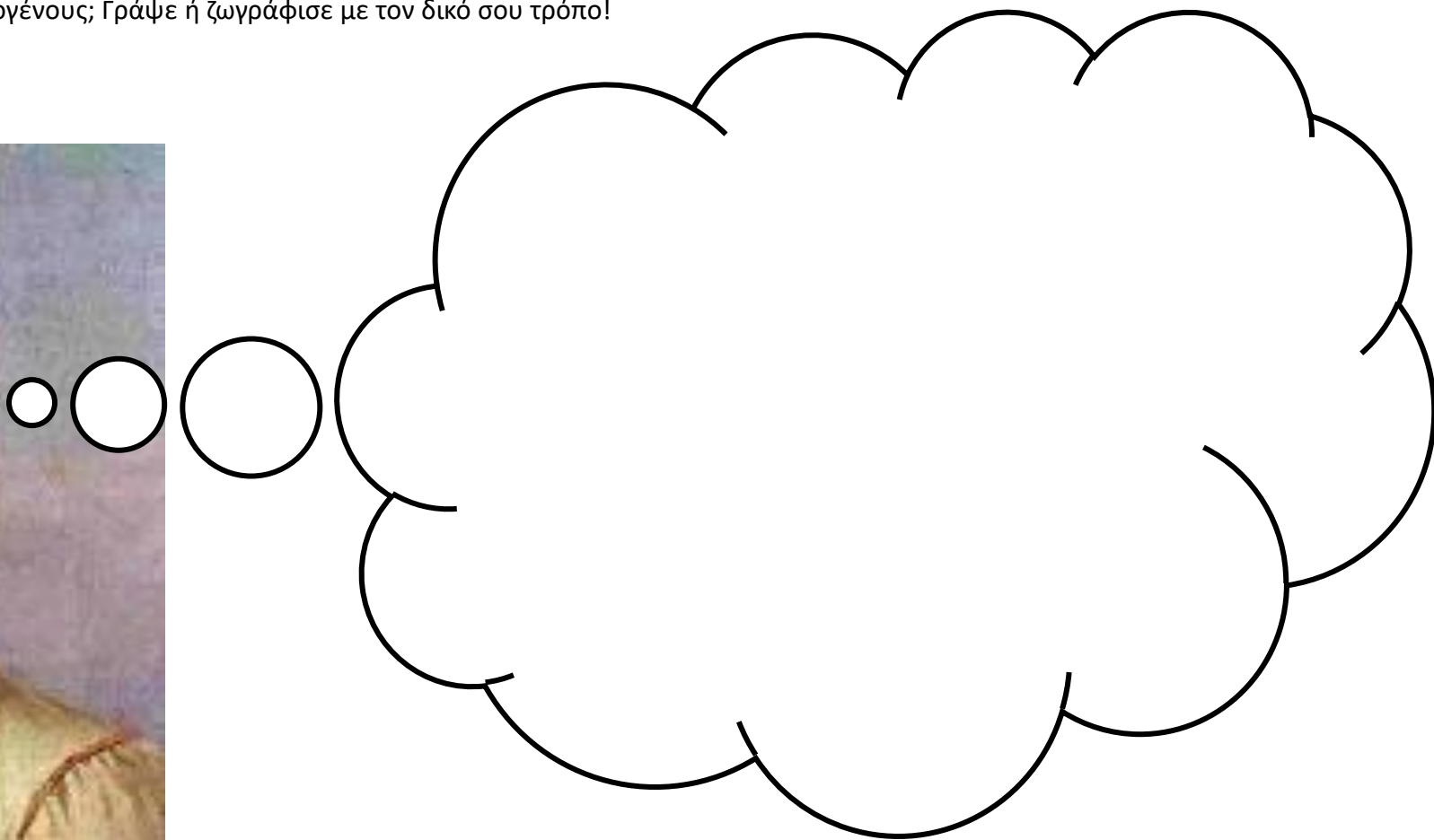
 Τι λες να σκέφτεται η Δόμνα Βισβίζη; Γράψε ή ζωγράφισε με τον δικό σου τρόπο!

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

 Τι λες να σκέφτεται η Μαντώ Μαυρογένους; Γράψε ή ζωγράφισε με τον δικό σου τρόπο!

Μαντώ Μαυρογένους, Adam Friedel

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

 Χρωμάτισε τη Μαντώ Μαυρογένους!

Θυμάσαι ότι η Μαριγώ Ζαραφοπούλα ήταν η πρώτη κατάσκοπος στα χρόνια της Τουρκοκρατίας;
Ακολούθησε τις οδηγίες και γράψε και εσύ τη δική σου ιστορία μυστηρίου...!

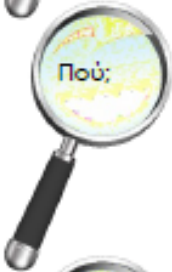

Στοιχεία της Ιστορίας

Οι ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν να γράψεις
τη δική σου ιστορία.

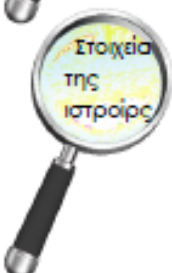

Ποιοι
χαρακτήρες
υπάρχουν
στην ιστορία;

Σε ποιο
μέρος
συμβαίνει;

Πότε σε ποιο
χρόνο
συμβαίνει;

Τι «πρόβλημα»
υπάρχει στην
ιστορία, τι
χρειάζεται να
«λυθεί»;

Με ποιόν τρόπο
βρίσκουμε τη
λύση του
«προβλήματος»;

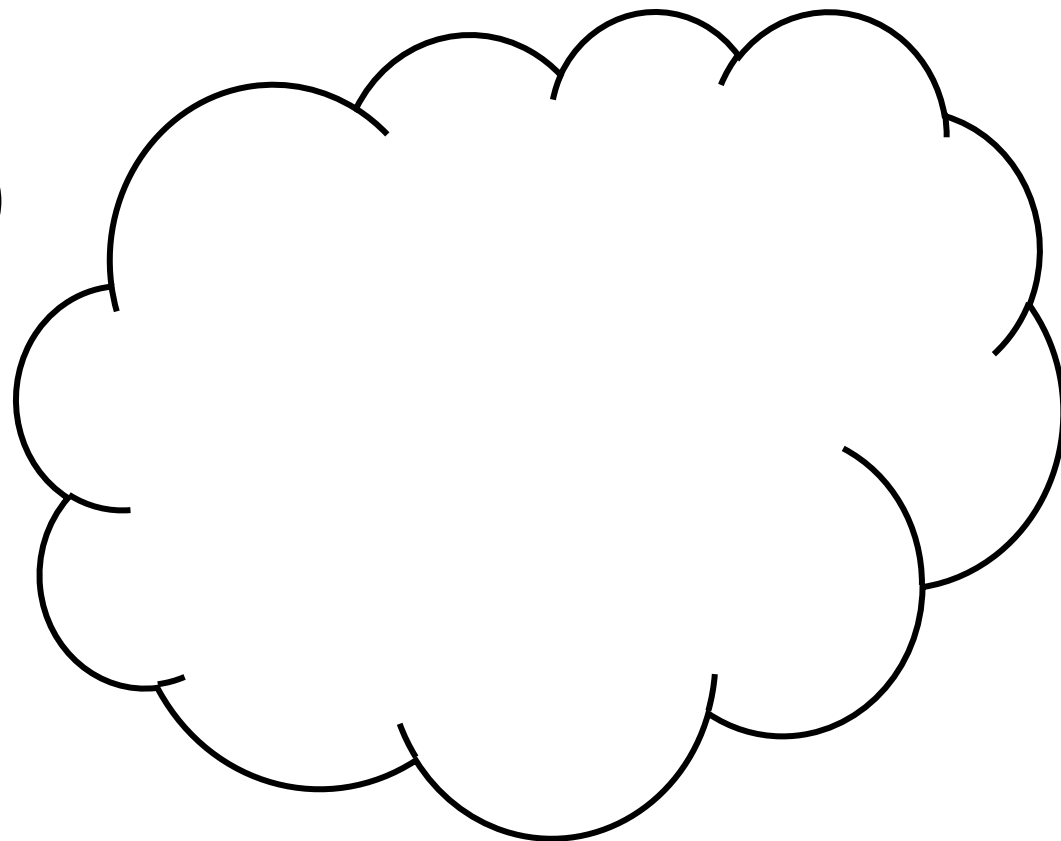
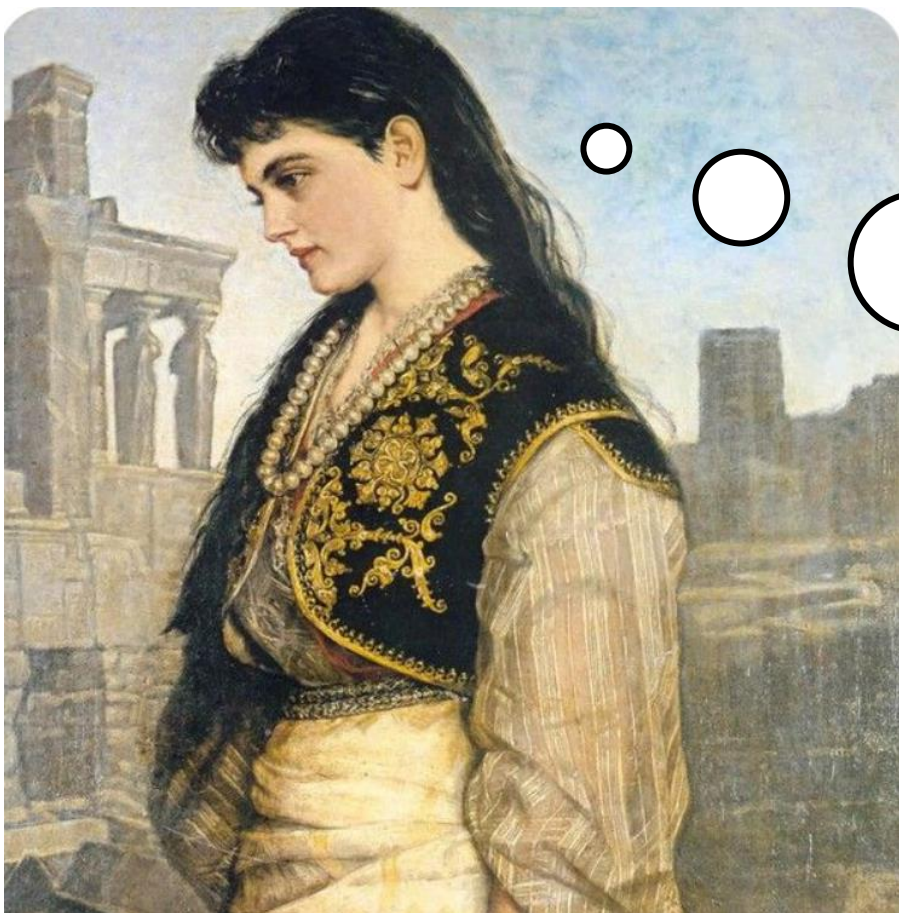

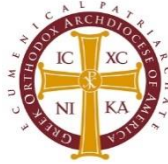
Πώς δομούμε
την ιστορία μας:
Την αρχή, τη
μέση και το τέλος

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

 Τι λες να σκέφτεται η Μαριγώ Ζαραφοπούλα; Γράψε ή ζωγράφισε με τον δικό σου τρόπο!

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

 Μπορείς να αντιστοιχίσεις τις λέξεις στη στήλη δεξιά με το όνομα της κάθε Ηρωίδας;

Μαντώ Μαυρογένους

Ασημάκης Θεοδώρου

Οικογένεια Μπενιζέλων

Αγία Φιλοθέη

Μύκονος

Καλομοίρα

Δόμνα Βισβίζη

Φιλική Εταιρία

κατάσκοπος

Μαριγώ Ζαραφπούλα

Θράκη

«Ακρόπολη»

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
& ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μπορείς να εντοπίσεις τα ονόματα και τα επίθετα από τις Ηρωίδες του 1821; Ψάξε κάθετα και οριζόντια.

Οι λέξεις είναι: Φιλοθέη, Μπενιζέλου, Μαντώ, Μαυρογένους, Μαριγώ, Ζαραφοπούλα, Δόμνα, Βισβίζη

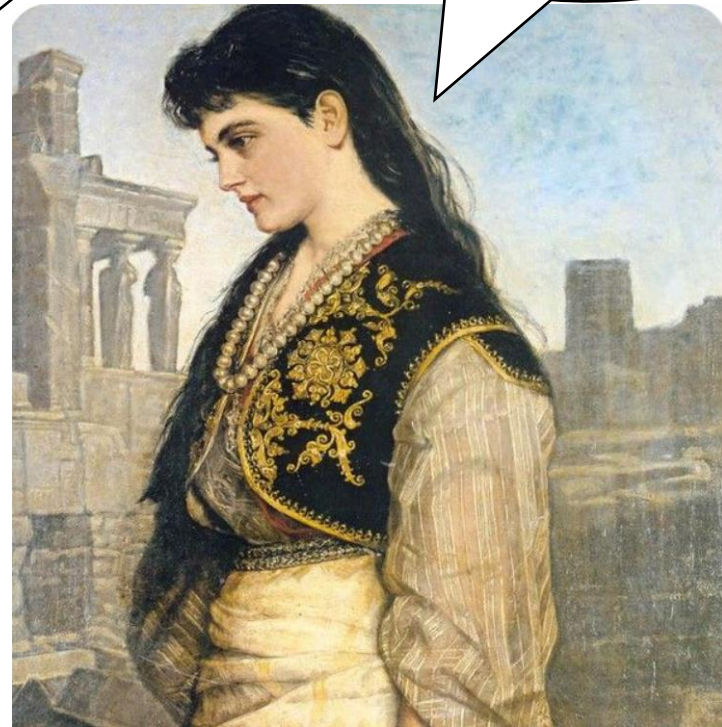
Ω	Δ	Κ	Η	Φ	Ρ	Λ	Ξ	Θ	Π	Γ	Ε
Μ	Π	Ε	Ν	Ι	Ζ	Ε	Λ	Ο	Υ	Κ	Ζ
Ν	Ο	Μ	Ι	Λ	Ρ	Σ	Η	Ξ	Δ	Ν	Β
Μ	Α	Υ	Ρ	Ο	Γ	Ε	Ν	Ο	Υ	Σ	Δ
Λ	Ξ	Γ	Υ	Θ	Λ	Σ	Β	Ν	Φ	Μ	Η
Ρ	Β	Θ	Τ	Ε	Α	Π	Θ	Ο	Α	Τ	Ι
Ε	Ι	Ζ	Δ	Η	Ψ	Υ	Π	Μ	Ρ	Σ	Μ
Ι	Σ	Α	Ρ	Α	Φ	Ο	Π	Ο	Υ	Λ	Α
Μ	Β	Σ	Κ	Ε	Γ	Σ	Ξ	Α	Η	Τ	Ν
Β	Ι	Ξ	Ν	Δ	Ο	Μ	Ν	Α	Δ	Ε	Τ
Π	Ζ	Α	Ρ	Η	Β	Θ	Ο	Κ	Π	Λ	Ω
Ι	Η	Λ	Μ	Α	Ρ	Ι	Γ	Ω	Ζ	Γ	Α

✍ Δύο Ηρωίδες της Επανάστασης συνομιλούν... Τι να λένε άραγε μεταξύ τους; Σκέψου και γράψε ένα διάλογο.

Μαντώ Μαυρογένους, Adam Friedel

Μαριγώ Ζαραφοπούλα

Συμπληρώνω τα γράμματα και βρίσκω τα ονόματα από τις Ηρωίδες του 1821.

Μ _ ΝΤ _

Μ _ _ _ ΟΓ _ _ _ _ Σ

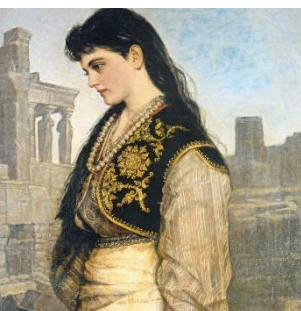
_ Γ _ Α

Φ _ _ _ Θ _ _ _

Δ _ Μ _ _

_ ΙΣ _ _ _ Η

Μ _ _ _ Γ _

Ζ _ Ρ _ _ _ Π _ _ _ Α

